

Стрелецьк – Стрельсько – Стрільськ

Дехто із старожилів Стрільськ вважає, що їх село було засноване стрільцями, тобто озброєними людьми, більш усього мисливцями. Цікава версія, але все ж таки заглянемо до історичних, церковних та інших документів як до джерел. Так, у другій половині XVI-XVII століть у Російській державі існувало постійне піше військо стрільців, яке ліквідоване 1698 року. Але скажіть, будь-ласка, що було робити московським стрільцям у цій колишній глушині Полісся?

1910 року в Польщі Юзеф Пілсудський заснував націоналістичну" організацію "Стрелецький Союз". Січові ж стрільці з'явилися ще пізніше-напередодні Першої світової війни 1914-1918 років у Галичині. Отже, ця версія відпадає.

Найбільш підходить припущення, що с. Стрільськ одержало свою назву від говіркового поняття "стріла" /стрілка/ - гострокінцевий берег, піщаний намив у річці. У районі села колись текли річечки Міленька, Перейма, Стара річка, які впадали у Случ. У далекому минулому тут, очевидно, утворилася наносна смуга суходолу при збитті річок - стрілка, - яка й привабила перших поселенців наявністю води, лісу, великої заплави та й місця, що гарантує безпеку. А щодо назви, то порівняйте навіть беларуське "стрэлка" - піщаний намив у річці.

Село відоме ще з 1578 року під іменем Стрелецьк Дубровицької волості Пінського повіту, як маєток княгині Марії Юріївни Курбської, у родженки Гольшанської. Про це згадується в акті від 2 серпня 1578 року, - в оголошенні цією княгинею недійсними актів, що були вчинені від її імені чоловіком, князем Андрієм Михайловичем Курбським. При цьому в документі вказано, що князь Курбський подарував пану Олізару Кирдею Мильському і його дружині Ганні Юріївні, уродженці Гольшанській, передмістя Дубровиці, що називалось Новосілки, село Стрелецьк /Стрельсько/ та інші землі, що належали княгині Марії Юріївни Курбській. 1695 року /під час панування шляхетської Польщі в селах Дубровицького маєтку - Стрельсько /Стрелецьку/, Карпилівці, Глушиці та Клесові /Волинське воєводство/ - земельний фонд, що віддавався феодалами у наділи селянам, становив лише 67 волок /волока дорівнювала 16-21 га/, у тому числі 34 чиншових, 18 панщинних і 15 незайнятих. На чиншові господарства чекав регулярний оброк /платіж/ грошима або натурою, який сплачували державі або феодалові особисто вільні чиншові селяни та міщани за користування землею.

Панщина являла собою відробіткову ренту - одну з форм докапіталістичної земельної ренти, дармову, примусову працю феодално-залежного селянина, який працював власним інвентарем у господарстві поміщика. Наприкінці XVII століття селяни Дубровицького маєтку відбували чотириденну панщину з волоки. Крім того, вони давали підводи для вивозу збіжжя або платили подорож чи ну. Тому не випадково, скажімо, у

Клеванському маєтку на Волині 1696 року з 387 господарств 272 становили 1/4-1/6 волочні і лише 11 господарств мали напівволочи і наділи.

Цікаво щодо Стрільська і церковні відомості. 1829 року було побудовано на кошти протоієрея Василя Трилеського і прихожан, дерев'яну, на кам'яному фундаменті, церкву з дерев'яною дзвіницею. Спорудили її на честь Покрови Пресвятої Богородиці. Кількість прихожан становила тоді 1327 чоловіків і 1322 жінки, священником служив Костянтин Главінський, а дияконом Феофіл Борецький. Церкві належало: садити - 2 гектари, орної землі - 62 гектари, сінокосу - 45 гектарів, непридатної землі - 10 гектарів. Село Стрільськ разом з приписним селом Глушицею належало до Любиковицької волості і було казенним маєтком.

У селі налічувалося 318 дворів, функціонувало однокласне народне училище /міністерства народної освіти/, яке з 1845 року розміщувалося в орендованому будинку, бо училищне приміщення згоріло у березні 1833 року. 50 літ по тому у ньому навчалося всього 10 хлопчиків.

Село Стрільськ, особливо його залізнична станція, у воєнному плані, як стверджують військові фахівці, в період Першої світової 1914- 1918 років, громадянської війни 1918-1920 років та Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років було "ключем" до залізничної станції Сарни. Тому під час цих воєн тут не один раз точилися жорстокі бої.

10 січня 1944 року у Стрільську відбулась трагедія: фашистська загарбники, яким вдалося під час бою потіснити наступаючих радянських воїнів, вчинили жорстоку розправу над мирними жителями: вони спалили 40 хат, вбили 30 чоловіків і жінок, знищили у вогні 15 дітей.

Назва Стрільська непоодинокa на Україні і навіть За її межами. Є село Стрельськ в Беларусі, населені пункти Стрільків та Стрільки на Львівщині і Сумщині, село Стрільця на Харківщині і населений пункт Стрілька у Івано-Франківській області.

В Леснічук